

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

A1.

1. Λάθος : ἵνα μὴ κατὰ πόλεις μηδὲ δήμους οἰκῶμεν ἰδίοις ἕκαστοι διωρισμένοι δικαίοις, ἀλλὰ πάντας ἀνθρώπους ἡγώμεθα δημότας καὶ πολίτας
2. Σωστό : ὥσπερ ἀγέλης συννόμου νόμῳ κοινῶ συντρεφόμενης.
3. Λάθος : Οὐ γάρ, ὡς Ἀριστοτέλης πολλῶν καὶ φυγῶν ἐνέπλησε
4. Σωστό : οὐς τῷ λόγῳ μὴ συνῆγε τοῖς ὅπλοις βιαζόμενος
5. Λάθος : ἀλλοφύλους δὲ τοὺς πονηροὺς·

B1. Σύμφωνα με το απόσπασμα «κοινὸς ἦκεινοἰκουμένην προσέταξεν ἡγεῖσθαι πάντας,» ο Αλέξανδρος θεωρούσε τον εαυτό του σταλμένο από τον θεό έτσι ώστε να ρυθμίσει και να συμφιλιώσει όλους τους ανθρώπους Έλληνες και ξένους μέσα σε ένα ενιαίο σύνολο που θα περιλαμβάνει πολλά διαφορετικά χαρακτηριστικά και συνήθειες «κοινὸς ἦκειν θεόθεν ἄρμοστής καὶ διαλλακτῆς τῶν ὅλων νομίζων». Αυτό το χαρακτηριστικό του, του επέτρεψε να χρησιμοποιεί τη βία μόνο όταν δεν είχε άλλη επιλογή «οὐς τῷ λόγῳ μὴ συνῆγε τοῖς ὅπλοις βιαζόμενος καὶ εἰς ταὐτὸ συνενεγκὼν τὰ πανταχόθεν». Η ανάμειξη ὅλων αυτῶν των διαφορετικῶν στοιχείων ἐπετεύχθη μέσω ἐπιτέλεσης γάμων, συνηθειῶν καὶ ἐτσι βαθμιαία δημιουργήθηκε ἡ ἀντίληψη της ἀποδοχῆς της διαφορετικότητάς. Ἄρα πια για τοὺς ἀνθρώπους ἡ ἐννοία της πατρίδας διευρύνεται καὶ ἀποκτᾷ νέο περιεχόμενο «πατρίδα μὲν τὴν οἰκουμένην προσέταξεν ἡγεῖσθαι πάντας,». Πολύ ἀργότερα κατὰ τὴν συγγραφή του κειμένου ἀπὸ τον Πλούταρχο ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν πατρίδα συνεχίζει νὰ θεωρεῖται βασικὸ καθήκον, ὥστόσο ἤδη οἱ Κυνικοὶ ἐπαναπροσδιορίζουν τὴ σημασία του ὅρου. Καθὼς τὸ ἀτομὸ δεν προσδένεται οὔτε περιορίζεται σὴν πόλιν καὶ τὸν τόπο του, ὁ ὅρος διευρύνεται, για νὰ συμπεριλάβει ολόκληρο τὸν κόσμον. Ἡ ἀντίληψη ὅτι ὑπάρχει ουσιαστικὴ καὶ φυσικὴ σύνδεση του καθενὸς με τὴν ἀνθρωπότητα, ἡ προτεραιότητα της ἀνθρώπινης ιδιότητάς, εἶναι ἡ βάση του στωικοῦ κοσμοπολιτισμοῦ.

Ἐνα ἀκόμη χαρακτηριστικὸ του Αλέξανδρου εἶναι ἡ ἀντίληψη του σχετικά με τὴν καταγωγή καὶ τὴν συγγένεια. Σύμφωνα με τὸν δικὸν του τρόπο σκέψης, οἱ ἀνθρώποι δεν ἀναγνωρίζουν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον μέσω της κοινῆς τους καταγωγῆς, της κοινῆς θρησκείας καὶ γενικά της κοινῆς παράδοσης. Ἡ ἀρετὴ δεν εἶναι πια αὐτὴ που καθορίζει τὸν φίλον καὶ τὸν συγγενή «συγγενεῖς δὲ τοὺς ἀγαθοὺς, ἀλλοφύλους δὲ τοὺς πονηροὺς». Ἐτσι οἱ ἀνθρώποι ἀρχίζουν νὰ ἀναπτύσσουν τὴν ἰδέαν ὅτι φίλος τοὺς εἶναι ὁποῖος διακρίνεται ἀπὸ ἀρετὴ καὶ ἠθικά στοιχεία. Στο

σημείο αυτό φαίνεται ο Αλέξανδρος σαν να έχει σχεδιάσει και να εφαρμόζει ένα πρόγραμμα πολιτισμικής ομογενοποίησης. Πάντως, ο νέος ελληνιστικός κόσμος που προέκυψε από την εκστρατεία του Αλεξάνδρου ανέδειξε καινούργιες αξίες, που υπονόμισαν τις αξίες των πόλεων κρατών· και στο ηθικό πολιτικό επίπεδο, η ηθική του δασκάλου του Αλεξάνδρου, του Αριστοτέλη, αντιστοιχούσε στη μικρή κλίμακα μιας πόλης και όχι στην αναδυόμενη οικουμένη.

B2. Ο Ζήνων είχε γράψει ένα έργο με τον τίτλο Πολιτεία που δεν σώθηκε. Όπως ο Πλάτων στη δική του Πολιτεία, με την οποία αναπόφευκτα θα συγκρινόταν οποιαδήποτε άλλη, ο Στωικός κάνει τη δική του, εναλλακτική, πολιτική πρόταση για την ιδανική πολιτεία, στο πλαίσιο όμως μιας εποχής που αλλάζει. Πρόκειται, ίσως, για μία κοινότητα σοφών και ενάρετων ανθρώπων, όπου η ιδιότητα του πολίτη είναι μία μόνο πτυχή της ηθικής προσωπικότητας. Ο Πλούταρχος για τους σκοπούς του δικού του έργου συνδέει στοιχεία της ουτοπικής στωικής πόλης με την πολιτική του Μ. Αλεξάνδρου, ο οποίος έχει χαρακτηριστικά φιλοσόφου· και κάνει έναν αναχρονισμό: η δράση του Ζήωνα ξεκίνησε γύρω στο 300 π.Χ., 23 χρόνια μετά τον θάνατο του Αλεξάνδρου. Σε κάθε περίπτωση ο Πλούταρχος θεωρεί ότι η σύγχρονή του Πολιτεία μπορεί να περιλαμβάνει όλους τους ανθρώπους, αφού πια η διάκριση και τα στενά όρια της πόλης ή του δήμου θα έχουν καταργηθεί «*ἵνα μὴ κατὰ πόλεις μηδὲ δήμους οἰκῶμεν*». Στο ίδιο πλαίσιο η αντίληψη των ανθρώπων για τους υπόλοιπους συνανθρώπους, διευρύνεται και περιλαμβάνει όλους τους ανθρώπους της οικουμένης, ανεξάρτητα από καταγωγή και παράδοση. Όλοι οι άνθρωποι θα νιώθουν πια πολίτες ενός ευρύτερου κράτους που θα ξεφεύγει από τα στενά πλαίσια της πατρίδας. «*ἀλλὰ πάντας ἀνθρώπους ἡγώμεθα δημότας καὶ πολίτας, εἰς δὲ βίος ἢ καὶ κόσμος,*» Και στο παράλληλο κείμενο του Μάρκου Αυρήλιου όλοι οι άνθρωποι νιώθουν μέλος της ίδιας κοινότητας, του Σύμπαντος, και σε σχέση με τους υπόλοιπους ανθρώπους, αντιλαμβάνονται την συγγένεια με τους υπόλοιπους ανθρώπους μόνο και μόνο λόγω του γεγονότος ότι είναι άνθρωπος «*με συνδέειομοειδή μέρη*». Ο άνθρωπος δηλαδή θα αντιλαμβάνεται πια τον εαυτό του ως κομμάτι ενός ευρύτερου συνόλου και μάλιστα θα αντλεί ευχαρίστηση από αυτήν του την ένταξη «*ὅσο θα θυμάμαιπροκύψει*».

Μια δεύτερη ομοιότητα στα δύο κείμενα είναι η αντίληψη για τον νόμο. Σύμφωνα με το κείμενο του Πλουτάρχου η νέα οικουμένη χαρακτηρίζεται από *εὐνομία*. Η ευνομία αποτελούσε μόνιμο αίτημα στη θεωρία και την πρακτική της ελληνικής αρχαιότητας. Ένας από τους υποστηρικτές της δημοκρατίας, ο λεγόμενος “Ανώνυμος του Ιαμβλίκου” συνοψίζει τα πλεονεκτήματά της, αξιολογώντας την ως «*ὅ,τι καλύτερο για το σύνολο και για το άτομο*». Στους

Στωικούς, ο νόμος είναι ουσιαστικό στοιχείο της πόλης, που ορίζεται ως ένα «πλήθος ανθρώπων που διοικούνται από τον νόμο» (Κλήμης Αλεξανδρεύς, Στρωματεῖς, 4.26), τον φυσικό νόμο που ισχύει για όλα τα πράγματα. Ο ηγέτης αυτής της κοσμοπόλης πρέπει να γνωρίζει τα αγαθά και τα κακά, να κατέχει το κύριο πολιτικό αγαθό, την αρετή, και να αναλαμβάνει πολλαπλούς ρόλους (κυβερνήτης, δικαστικός, παιδαγωγός κ.ά.), ώστε να διασφαλιστεί η ευνομία. Και στο κείμενο του Μάρκου Αυρήλιου ο φυσικός νόμος έχει πρωταγωνιστικό ρόλο. Είναι αυτός που καθορίζει τα πάντα με ωφέλεια προς το σύνολο και ποτέ με βλαβερό τρόπο. «Είμαι μέροςφυσικούς νόμους» και «Καμιά εξωτερικήγια τον εαυτό της». Και λόγω αυτής της παραδοχής συνεχίζει ο Μάρκος Αυρήλιος οι άνθρωποι συγκρατούν και περιορίζουν τον εαυτό τους για χάρη του συνόλου στο οποίο ανήκουν «Και εφόσονπαρόρμηση». Και τελικά αυτή η συμπεριφορά οδηγεί στο θετικό αποτέλεσμα της αρμονικής συμβίωσης και ευταξίας «θα κατευθύνω....αρμονικά η ζωή»

B3. α) ένταση **β)** προαιρετική **γ)** κράση **δ)** πληθυσμούς **ε)** χρήσεως

B4. 1.γ 2.α 3.β 4.α 5.α

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ1 . Οι αρχηγοί στη Σάμο και κυρίως ο Θρασύβουλος , ο οποίος είχε πάντα την ίδια γνώμη, αφού άλλαξε την πολιτική κατάσταση, ώστε να γυρίσει πίσω από την εξορία ο Αλκιβιάδης, και τελικά έπεισε τους περισσότερους στρατιώτες κάνοντας συνέλευση και αφού αυτοί ψήφισαν την επάνοδο του Αλκιβιάδη και αμνηστία, αφού έπλευσε στον Τισσαφέρνη έφερε πίσω στη Σάμο τον Αλκιβιάδη έχοντας την πεποίθηση ότι η μόνη σωτηρία ήταν αν κάνουν τον Τισσαφέρνη να περάσει στη δική τους πλευρά από τους Πελοποννήσιους.

Γ2 . Στη συνέλευση που ακολούθησε ο Αλκιβιάδης έδινε μεγάλες ελπίδες για όσα θα συνέβαιναν μελλοντικά και μεγαλοποιούσε την επιρροή του στον Τισσαφέρνη για να τον φοβούνται οι ολιγαρχικοί της Αθήνας και ταυτόχρονα να διαλυθούν οι ολιγαρχικές οργανώσεις και οι στρατιώτες της Σάμου να τον εκτιμούν περισσότερο αλλά και οι ίδιοι να έχουν πιο πολύ θάρρος. Από την άλλη στόχευε να έχουν οι εχθροί μεγάλες αμφιβολίες για τον Τισσαφέρνη και να χάσουν τις ελπίδες τους.

Γ3. α. πλήθεσι – ιδιαιτέραν , ιδιωτέραν – πλεῖστα – ὑμᾶς αὐτάς – ὑπαρχόντων – ἐλπίδι

Γ3. β. πέπεικε – ἐψηφισμένων – πεπλευκώς – καταγήοχε , κατήχε

Γ4. α. τὰ πράγματα= αντικείμενο στο μετέστησε

Ἄδειαν= ἄμεσο αντικείμενο στο ψηφισαμένων

Ὡς τὸν Τισσαφέρην= εμπρόθετος προσδιορισμός της κατεύθυνσης σε πρόσωπο στο πλεύσας

Ἐκκλησίας= υποκείμενο της γενικής απόλυτης μετοχής γενομένης

Τῶν μελλόντων= επιθετική μετοχή, γενική αντικειμενική στο ἐλπίδας

Οἴκοι= επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο στο οἱ ἔχοντες

Τῷ Τισσαφέρνῃ= δοτική αντικειμενική στο οἱ πολέμιοι

Γ4. β. πλεύσας= χρονική μετοχή συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος Θρασύβουλος:

Ἐπεὶ ἔπλευσε

ΤΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΕ Ο ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΤΩΝ

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΩΝ

«ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ» ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ Ο.– ΧΑΤΖΗΤΣΟΜΠΑΝΗ Μ.

www.floropoulos.gr